

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Харківська державна академія
дизайну і мистецтв

« 31 » березня 2026 р.,

протокол № 1

В.о. голови приймальної комісії
Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

для вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
зі спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація,
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
освітньо-професійна програма:

«Реставрація та експертиза творів мистецтв»

(денна форма навчання)

Завдання розраховано: на виявлення знань та умінь вступників з такої дисципліни як олійне копіювання. При виконанні копії основна увага приділяється розумінню технології створення живописних робіт, знанню технічних особливостей матеріалів та прийомів; умінню точно передавати композиційні, тональні та колористичні характеристики оригіналу. Важливими критеріями є наявність навичок рисунку, живопису, відчуття пропорцій, форми та кольору. Абитурієнт має продемонструвати вміння працювати в межах заданого формату, опираючись на авторські техніки, фіксуючи художні властивості твору.

Типові умови до програмних завдань творчого конкурсу

Творчий конкурс складається з виконання практичного завдання фахового випробування з олійного копіювання, що передбачає відтворення твору у живописній техніці олійними фарбами в присутності екзаменаторів у відведеному місці та у визначений час.

Типове завдання

Копіювання олійного живопису (портрет)

Створити копію олійного портрету, точно передаючи композиційні, кольорові та техніко-технологічні особливості наданого оригіналу. Копія має бути виконана з дотриманням форматних обмежень, із відтворенням характеру письма та живописної фактури авторського твору.

Розмір полотна: 400 × 500 мм (або близький формат)

Кольорова гамма: хроматична (згідно з оригіналом)

Матеріали для виконання: полотно (або ґрунтований картон), олійні фарби, пензлі відповідного типу, палітра, мастихін, олія, розчинники.

Методичні вимоги оцінювання творчих робіт

Оцінювання творчих робіт здійснюється відповідно до методичних вимог, що відображають рівень сформованості практичних умінь, художньо-образного мислення та володіння техніко-технологічними особливостями живопису.

Визначальними критеріями оцінювання є: коректність компонування зображення у площині заданого формату; відповідність пропорційних і кольорових характеристик копії авторському оригіналу; точність відтворення художньо-технологічних прийомів, застосованих у творі; збереження

стилістичних ознак авторської манери; логічна завершеність виконання копії та естетична цілісність її живописної структури.

Метою вступного творчого конкурсу є виявлення у вступників базових знань і навичок у сфері образотворчого мистецтва, розуміння техніко-технологічної специфіки живопису, здатності до аналітичного мислення в процесі копіювання зразків, а також формування початкових професійних компетентностей у галузі реставрації творів мистецтва.

Рівень виконання конкурсної роботи визначається за такою оціночною шкалою:

200–190 балів — дуже високий творчий рівень;

189–181 балів — високий творчий рівень;

180–171 балів — достатній конструктивно-варіативний рівень;

170–161 бал — середній рівень;

160–141 бал — нижче середнього рівень;

140–131 бал — низький рівень;

130–100 балів — дуже низький рівень виконання роботи;

99 балів і нижче — неприйнятний рівень (непрохідний бал).

Особи, які отримали менше ніж 99 балів за результатами випробування, можуть претендувати виключно на контрактну форму навчання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

200-бальна шкала	Критерії
200-190	-підготовчий рисунок виконано бездоганно, з точним дотриманням пропорцій; -копію ідеально закомпоновано у форматі; -повністю дотримано етапності ведення роботи; -колорит відтворено максимально точно відповідно до оригіналу; -переконливо передано авторську манеру формоутворення; -високий рівень володіння технікою олійного живопису. Копія виконана на відмінному рівні, відзначається цілісністю, художньою виразністю та професійною майстерністю.
189-181	-підготовчий рисунок виконано правильно; -копію коректно закомпоновано у форматі; -дотримано основних етапів ведення роботи; -колорит передано відповідно до оригіналу; -відтворено характерні особливості авторської манери; -незначні похибки у техніці виконання. Копія виконана на високому рівні, наявні незначні недоліки, що не впливають на загальне позитивне враження.
180-171	-підготовчий рисунок виконано загалом правильно; -копію закомпоновано у форматі; -дотримано основної логіки ведення роботи; -колорит передано наближено до оригіналу;

	<p>-частково передано авторську манеру; -спостерігаються окремі помилки у техніці. Копія виконана на доброму рівні, однак наявні помітні недоліки, що частково впливають на якість роботи.</p>
170-161	<p>-підготовчий рисунок виконано з похибками; -композиційне рішення загалом витримане, але має неточності; -етапність виконання частково порушена; -колорит передано з відхиленнями; -манеру автора передано неповною мірою; -техніка виконання нестабільна. Копія виконана на середньому рівні, з помітними недоліками у рисунку, композиції та живописному вирішенні.</p>
160-141	<p>-підготовчий рисунок неточний; -композиція має суттєві похибки; -відсутня чітка послідовність виконання роботи; -колорит значно відрізняється від оригіналу; -авторську манеру передано поверхово; -низький рівень володіння технікою. Копія виконана на задовільному рівні, має значні недоліки, що впливають на загальну якість і схожість із оригіналом.</p>
140-131	<p>-підготовчий рисунок виконано з істотними помилками; -композиція порушена; -колірне та тональне рішення слабке; -відсутнє розуміння авторської манери; -технічні навички недостатні. Копія виконана на низькому рівні, з численними помилками у всіх складових.</p>
130-100	<p>-відсутня точність у рисунку; -композиційне рішення не витримане; -колорит і тон передано невірно; -відсутнє розуміння форми та об'єму; -технічні навички не сформовані. Копія виконана на край низькому рівні та не відповідає базовим вимогам.</p>
99 і нижче непрохідний бал	<p>Робота не відповідає вимогам фахового випробування, демонструє відсутність базових знань і навичок у рисунку, композиції та живописі.</p>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література українською мовою

1. Жердзіцький В. Живопис. Техніка та технологія. Харків: Колорит, 2006. 327 с. (рос. версія: Жердзицкий В. Живопись. Техника и технология. Харьков: Колорит, 2006. 327 с.)
2. Лоханько В.Є. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Мистецтво, 1938. 187 с.
3. Лоханько Ф.П., Флорова Т.І. Художні Матеріали: Техніка Живопису.

Київ: Держ. видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960. 142 с.

4. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації. Київ: Мистецтво, 2009. 304 с.

Додаткова література українською

5. Відроджені шедеври з музейних скарбниць України. Каталог виставки з нагоди 70-річчя від дня заснування Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Київ: ННДРЦУ, 2008. 175 с.
6. Врятовані скарби. Каталог реставрованих ікон XVII – XX ст. з колекції Івано-Франківського краєзнавчого музею. Реставратор Валерій Твердохліб. Львів: Манускрипт-Львів, 2009. 127 с.
7. Крізь патину часу. Відроджене минуле. Каталог виставки відреставрованих творів декоративно-ужиткового мистецтва з музейних колекцій України. упор. Ірина Муратова. Київ: ННДРЦУ, 2005. 184 с.
8. Проблеми українського термінологічного словникарства в мистецтвознавстві й етнології: науковий збірник пам'яті Миколи Трохименко /ред. д. мист. М.Селівачьов. Київ: АНТ, 2002. 264 с.
9. Откович В., Скоп П., Откович М. Страсті Христові. Львів: Львівська філіал ННДРЦУ, 2007. 34 с.

Література іноземними мовами

10. Auwera J. V. An Old Woman in the Fitzwilliam Museum: Jordaens not Van Dyck. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021. P. 92 – 97
11. Auwera J. V. Jacques Jordaens and his use of panels: an introduction. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 38 – 47.
12. Auwera J. V. Jacques Jordaens, his panels and panel makers: identifications and patterns. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 3. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2002. P. 64 – 71.
13. Auwera J. V. Jordaens's re-use and enlargement of panels in light of the studio practices and art theory his day: the example of The Adoration of the Shepherds in Bristol. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001.

P. 70 – 83

14. Bisacca G., De La Fuente J. Consideraciones tecnica de la construccion y restauracion del soporte de lfs tres Gracias de Rubens. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P. 51 – 66.
15. Bredal-Jørgensen J., Filtenborg T., Verhave J., Wadum J. Determining trends and developments in Jordaens' priming technique. Jacob Jordaens - a painter of great disctinction / Ein Maler großen Formats (CISA-Cultural and Interdisciplinary Studies in Art 10), Stuttgart: 2012. P. 257 – 287.
16. Christensen A. H., Filtenborg T., Wadum J. Restoration in an Open Workshop. Revealing the Secrets of a 17th Century Masterpiece. – <https://www.leica-microsystems.com/science-lab/restoration-in-an-open-workshop/>
17. Davies J. The Adoration of the Shepherds:now found to have hung in Jordaens's house in Antwerp. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paitings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021. P. 82 – 83
18. Davies J., Moortgat I. Notes on the Panel Makers' Petition of 13 November 1617 with their marks. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paitings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 27 – 31.
19. Davila R. Restauracion de la Pintura. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P. 67 – 75.
20. Decq L., Dubois H, Saverwyns S., Swinnen S., Sanyova J., Christuaens D. The Antwerp Maagdenhuis Washing and Anointing of the Body of Christ. Jordaens`s Complex Modifications of His Own Work. Genesis and Conservation. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 119 – 131
21. Dohe S. Die Pluripotente Zeichnung – Anstückungen in der Kompositions-praxis von Jacques Jordaens. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 194 – 211
22. Doherty T., Leonard M., Wadum J. Brueghel and Rubens at Work: Technique and the Practice of Collaboration. Rubens and Brueghel: A Working Friendship has been organized by the J. Paul Getty Museum and the Royal Picture Gallery Mauritshuis. Los Angeles: J. Paul Getty

- Trust, 2006. P. 215 – 251.
23. Ehrenforth C. Das Kasseler Bohnenfest – Neueste Erkenntnisse Zur Werkgenese und Restaurierungsgechichte. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 258 – 272
  24. Filtenborg T., Hendrikman L., Noldus B., Ohrt K., De la Fuente Pedersen E., Schlotter A., Verhave J. H., Wadum J. Jordaens. The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008, 120 p.
  25. Garrido C. Materiales y tecnica. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P.37 – 50.
  26. Glanville H. Varnish, Grounds, Viewing Distance, and Lighting: Some Notes on Seventeenth-Century Italian Painting Technique. Historical Painting Techniques, Materials, and Studio Practice. Leiden: Art History Institute of the University of Leiden: 2005. S. 11 – 19
  27. Harmssen A. Meisterhaft in der Veränderung – Jordaens in der Gemäldegalerie Alte Meister in Kassel Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 144 – 160
  28. Hartweg B. Formatveränderungen an Holztafelbildern von Rubens – Beobachtungen an den Beständen der Berliner Gemäldegalerie. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 273 – 292
  29. Held J. Nachträglich Veränderte Kompositionen bei Jacob Jordaens. Revue Belge D`Archeologie et D`Histoire de L`Art Belgisch Tijdschrift Voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis, III. 1933. P. 214 – 223.
  30. Johnson D.H. Construction of Canvas Supports for Jordaens`s Paintings Suggested by Thread Count Analysis. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 132 – 143
  31. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001.
  32. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021.
  33. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N3. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2002.

34. Keith L. The Rubens Studio and the Drunken Silenus supported by Satyrs. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 96 – 104.
35. Kirby J. The Painter`s Trade in the Seventeenth Century: Theory and Practice. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 5 – 49.
36. Kollmann A., Tasch E. Becoming Rubens? Becoming a panel painting! Die Entstehung der elf Imperatorenbildnisse. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. PP. 77 – 97.
37. Kollmann A., Tasch E. Drei Genueserinnen unter der Lupe – Rubens` Damenbildnisse der Staatsgalerie Stuttgart und Kunsthalle Karlsruhe. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. PP. 167 – 179.
38. Krämer T. Leinwand und Grundierung im Röntgenbild – eine kunsttechnologische Untersuchung von Vier Gemälden Jordaens` und seiner werkstatt aus der Kasseler Gemäldegalerie Alte Meister. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 169 – 191
39. Lange J. Two Versions of the Satyr and Peasant in Kassel. New Insights into Jordaens`s Workshop Practice and New Questions. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 230 – 245
40. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. 79 p.
41. Losos L. Die Technik der Malerei. Praha: Artia Verlag, 1988. 191 p.
42. Mateu S. Seventeenth-century Antwerp panels in context. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 20 – 25.
43. Mobrman I, Kammer M. Kunsttechnologische Auswertung von Röntgenbildern – Elf Gemälde von Jacques Jordaens und Seiner Werkstatt aus der sammlung der Museumland Scharf Hessen Kassel. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018.

- PP. 161 – 168
44. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. 335 p.
  45. אֶלְעִקְסַעַוּוּ-אֶלִיורוּוּ יו.ו.ו. פֵּינַט פֿון אַלֶט האַרן פֿון אַנטיקוויטי צו די סוף פֿון די 19 פֿ 160.2000. מאַסקווע: יאַרהונדערט.
  46. Roy A. Rubens's "Pease and War" National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 89 – 95.
  47. Roy A. The National Gallery Van Dycks: Technique and Development. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 50 – 83.
  48. Schmiedlechner P. Modi Operandi in Rubens's Workshop. A Study on the Creative Process and Studio Practice. Stuttgart: Staatlichen Akademie der Bildenden Künste, 2021. 199 s.
  49. Van Hout N., Balis A. Rubens Unveiled: Notes on the Painting Technique. Antwerp: Ludion, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerp, 2012. 176 p.
  50. Verhave J. Jordaens at Work, Layer upon Layer. Jordaens: The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008. P. 69-92.
  51. Verhave J. The Amsterdam Painting – A Puzzle in Itself. Jordaens: The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008. P. 93-96.
  52. Wadum J. Ich bin am fleißigsten, wenn Sie mich nichts tun sehen. Überlegungen zur Maltechnik von Peter Paul Rubens. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. 344 p.
  53. White R. Van Dyck's Paint Medium. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 84 – 88.

Голова екзаменаційної комісії

Наталія АНТОНЕНКОВА